

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Svein Fjørtoft Hole
Kommunal- og samordningsstaben

Innvalgstelefon
73 19 91 57

Vår dato
21.09.2016
Deres dato
12.08.2016

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2013/7010-420.0
Deres ref.
2016/19560

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Realfagbygget
7491 TRONDHEIM

Høringsuttalelse - kvalitetsprogram for NTNUs campusutvikling og rapport om overordnet lokalisering

Fylkesmannen har som sektormyndighet følgende vurdering av kvalitetsprogram og overordnet lokalisering:

Overordnede føringer

Kvalitetsprogrammet er utledet fra NTNUs vedtatte strategi, fusjonsplattformen og NTNUs samfunnsoppdrag slik det er definert i kunnskapsdepartementets konseptvalgutredning og påfølgende kvalitetssikring.

Programmet definerer hvilke kvaliteter campus må ha for å kunne bidra til at NTNU når sine mål.

Hensikten med kvalitetsprogrammet er at det skal brukes som et konkret og praktisk verktøy til bruk i utviklingen og utformingen av campus.

Utover dette er campusprosessen viktig både i et lokalt og regionalt utviklingsperspektiv. Når det nå blir sammenslåing av fylkene vil vi forvente at fylkesplanprosessen vil få en viktig funksjon i integreringen av regionen. Fylkesplanen vil vise utviklingsretning gjennom felles overordnede mål innen sentrale samfunnsområder. Å bygge sammen regionen infrastrukturemessig og funksjonelt står sentralt også i den kommende stortingsmeldingen (2017) om bærekraftige byer og sterke distrikter: Hvordan kan stat, kommune og fylkeskommune bidra til at en attraktiv og velfungerende by i større grad skaper ringvirkninger og bærekraftig vekst i sitt funksjonelle omland? Lokal og regional tilgjengelighet og utvikling av jernbaneknutepunkt/kollektivknutepunkt blir dermed viktige premisser for områdeutviklingen av campus.

Også i NTNUs nasjonale og internasjonale perspektiv blir rask tilgjengelighet mellom campus og Trondheim lufthavn viktig. Det blir derfor påliggende å utvikle mulighetene for fremtidige stasjonsområder og tilgjengeligheten til disse. Også Stavnebanens fremtidige muligheter bør utredes slik at man tidlig i planprosessen vet mer om hvordan samspillet med andre knutepunkter og bussholdeplasser kan bli. Planprosessen bør kommunisere med den kommende byutviklingsavtalen som Trondheim kommune skal inngå med staten som oppfølging av bymiljøavtalen og konkretisering av interkommunal plan (IKAP). I den kommende byutredningen for Trondheimsregionen vil man blant annet

måtte spørre seg hvilke stasjonsområder som må bestå og videreutvikles for å nå det nasjonale nullutslippsmålet. Planprosessen for campusområdet krever et nært samarbeid med kommunen og statlige myndigheter. Fylkesmannen imøteser en dialog om hvordan dette best kan skje.

Landbruk og bygdeutvikling

Fylkesmannen som landbruksmyndighet mener det er svært positivt at det er satt fokus på en effektiv arealutnyttelse og fleksibilitet i arealer og arealbruk, jfr. suksesskriteriene oppgitt på side 19 i kvalitetsprogrammet. På sikt vil en tett utbygging kunne redusere presset mot natur- og landbruksområdene som omkranser byen, samt bidra til en mer kompakt byutvikling.

Miljøvern

Kvalitetsprogrammet for NTNU handler om hvordan fysisk infrastruktur, utvikling av organisasjonen og teknologiske løsninger legger til rette for at NTNU skal løse sitt samfunnsoppdrag. For å nå sine mål har NTNU tatt utgangspunkt i seks prinsipper: Samlende, urban, nettverk av knutepunkt, effektiv, bærekraftig og levende laboratorium.

NTNU er en nasjonal og internasjonal viktig institusjon, samt en vesentlig del av Trondheim by og Trøndelagsregionen. I tillegg til å løse eget samfunnsoppdrag og nå egne mål mener Fylkesmannen det er viktig at NTNU også fokuserer på hvordan NTNU kan bidra til en ønsket utvikling av Trondheim og Trøndelag. En positiv utvikling av byen og regionen vil også være positivt for NTNU.

Et av NTNUs prinsipper for nytt campus er knyttet til knutepunktsutvikling. Knutepunkttenking er viktig både i lokal og regional skala. I tillegg til å etablere et lokalt nettverk av knutepunkter er det viktig å også tenke regionalt. NTNU er en viktig institusjon i et sterkt Trøndelag og har et nedslagsfelt som også strekker seg ut over Trøndelags grenser. Campus må etableres på en slik måte at den bygger opp under eksisterende og planlagt infrastruktur i regionen. En utvikling rundt regionens knutepunkter kan bidra til å bygge sammen Trøndelag og utvikle en sterkere bo- og arbeidsmarkedsregion.

For å ivareta nevnte målsettinger forventer Fylkesmannen at NTNU benytter og utvikler det eksisterende jernbanenettet for å betjene campusområdet. Med mulighet for stopp både på Skansen, Marienborg og Lerkendal kan jernbanen effektivt frakte studenter, ansatte og besøkende både internt i byen, direkte til campus fra Værnes og fra resten av regionen.

Når campusområdet bygges tett er det viktig å legge til rette for gode og effektive gang- og sykkelveger som gjør gange og sykling til et enkelt og naturlig valg, ikke bare for studentene, men også for ansatte og besøkende. Kollektivtransporten inn til campus må også være effektiv og gjøre det enkelt å velge kollektiv, gange- og sykkel fremfor bil. Med gode kollektiv-, gang- og sykkelforbindelser vil behovet for parkeringsplasser for bil være minimalt, og Fylkesmannen forventer derfor at antallet bilparkeringsplasser blir sterkt begrenset og at dagens parkeringsarealer frigjøres til andre formål.

Det er i dag store grønne områder rundt Gløshaugen. En tett utbygging rundt eksisterende campus kan medføre nedbygging av disse grøntområdene. Det er viktig at de mest attraktive områdene søkes bevart. I forbindelse med

utbyggingen bør det fokuseres på å erstatte eller gjenskape grønne parkområder innenfor de nye utbyggingsområdene, eksempelvis gjennom grønne tak eller grønne gjennomfartsårer som skaper forbindelseslinjer. Bevaring og gjenskaping av grønnstruktur vil være en kvalitet ved et nytt campusområde.

Det blir sagt at «Studentene er Trondheims viktigste innbyggere». De er også NTNUs viktigste målgruppe. Derfor er det viktig at arealene som tilbys studentene har så høy kvalitet som mulig. NTNU har et mål om at campus skal bygges tett og urbant. Det står i kvalitetsprogrammet at «student- og gjesteboliger skal kunne brukes av ansatte, studenter, partnere og byens befolkning for øvrig». Utbygging av boliger i det tette campusområdet, og i Elgesetergate spesielt, er utfordrende med tanke på støy og luftkvalitet. I arbeidet med å etablere nye studentboliger mener Fylkesmannen det er viktig at NTNU som et minimum tilstreber å etterleve de nasjonale støy- og luftkvalitetsmålene.

Som et innovativt, bærekraftig campus som skal være en eksperimentell arena og et levende laboratorium oppfordrer Fylkesmannen til å ta i bruk nye energiløsninger, bygge plusshus og grønne tak. Infrastrukturen bør bygges opp på en slik måte at det legges til rette for mest mulig bærekraftige og miljøvennlige transportløsninger.

En lang bygge- og anleggsfase er utfordrende med tanke på å sikre kvalitet, sikkerhet og gode miljøforhold for brukerne av området i perioden frem til ferdig utbygd campus. Det er viktig med fokus på kvalitet og helhet ved planlegging av utbyggingen, slik at ulempene knyttet til bygge- og anleggsarbeid minimeres.

Samfunnssikkerhet

Fylkesmannen påpeker at all planlegging etter lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) skal fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko, jfr. plan- og bygningsloven § 3-1, første ledd bokstav h.

I begrepet samfunnssikkerhet ligger det ifølge lovens forarbeider en ambisjon om lavere risiko og sårbarhet i samfunnet. Det er spesielt viktig at større planer har en helhetlig og systematisk tilnærming til samfunnssikkerhet med mål om å redusere sårbarheten for området.

Ved utarbeidelse av planer for utbygging stiller plan- og bygningsloven § 4-3 krav til planmyndighet om å påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. I rapport om overordnet lokalisering er det gjort vurderinger av utvalgte risiko- og sårbarhetsforhold, blant annet grunnforhold.

Det er positivt at det er satt fokus på risiko i denne rapporten til tross for at dette ikke er en plan etter plan- og bygningsloven. Med tanke på at rapporten ønsker å gi et beslutningsunderlag for valg av lokalisering kunne det vært hensiktsmessig å utarbeide en utdypende vurdering av risiko- og

sårbarhetsforhold på dette stadiet i prosessen for å best kunne vurdere hvilke areal som er egnet til utbyggingsformål.

I kvalitetsprogrammet fremheves det at campus skal være bærekraftig. Det er positivt med kvalitetsprinsipper som sier at campus skal være i front med miljøvennlige løsninger. Det trekkes videre fram at bygninger og infrastruktur skal være holdbare med lang levetid og tilpasningsdyktige for endrede behov. Fylkesmannen mener at det her kan være naturlig ta inn vurderinger av hvordan utbyggingen av campusområdet skal tilpasse seg et klima i endring. Fylkesmannen påpeker at det er særlig viktig at tilpasningshensyn ivaretas for langsiktige investeringer.

Ifølge Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging skal det tas særlig hensyn til eksisterende og fremtidige klimaendringer i samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Videre sier "Klimaprofil Sør-Trøndelag" at man framover blant annet kan forvente økt ekstremnedbør med mer overvann, samt flere og større regnflommer. Slike forhold kan tas inn i risiko/hensynsvurderingen som ligger til grunn for valg av lokalisering.

Et annet punkt som er relevant for et samlet campus er infrastrukturen i området. En sammenslåing vil føre til at en stor andel av byens befolkning endrer sitt daglige bevegelsesmønster. Dette vil blant annet gjelde studenter og ansatte ved de ulike fakultetene, men også andre virksomheter som på ulike måter er tilknyttet NTNU. Etterspørsel av bosted i området rundt universitetet vil også bli påvirket som en naturlig følge av en flytting. Alle alternativene innebærer nye muligheter og utfordringer knyttet til transport av mennesker og varer til og fra de ulike universitetslokasjonene i tillegg til intern ferdsel. Dette vil føre til en økt belastning på dagens veier, sykkelstier og fortau som har betydning for samfunnssikkerheten i området.

Et av de sentrale punktene for samfunnssikkerheten i området er Elgeseter gate som er byens hovedfartsåre fra sør hvor både biler, tungtrafikk, syklistene og gående ferdes side om side. Vegstrekningen er i dag belastet og øker i takt med Trondheims befolkningsvekst. En relokalisering av Campus NTNU vil ytterligere bidra til økt belastning på veg og fortau uavhengig av hvilket plasseringsalternativ som velges.

Ut i fra et helhetlig og langsiktig samfunnsperspektiv er det særlig viktig at en samlokalisering ivaretar sikkerheten for folk som skal bevege seg i området. Med det menes at trafiksikkerheten i det aktuelle området bør vurderes i en større sammenheng med fokus på en langsiktig og sikker løsning. Fylkesmannens anbefaling er at framtidens transportstruktur i området bør vurderes på et overordnet nivå med mål om redusere sårbarheten for befolkningen som ferdes i området, samt at løsningen vil utstå framtidens byutvikling.

Sosial og helse og barn og unge

Når områder for videre vekst og samling skal defineres er det mange hensyn å ta. Kvalitetsprogrammet og rapporten gir overordnet et godt bilde av de tre alternativene for utvikling av campus i Trondheim. Positivt for folkehelseområdet er signalene om at uterom, parker og arenaer for også sosiale møteplasser skal prioriteres. De fysiske omgivelsene har betydning for vår aktivitet og våre valg. Tilrettelegging kan bidra til at mennesker møtes og ensomhet motvirkes. Studenter er en sårbar gruppe og i en fase av livet hvor det er viktig å finne tilhørighet til studiestedet og medstudentene. Et campusområde utformet ikke bare for fag, men også for sosial omgang, aktivitet og livsglede er attraktivt å tilbringe tid på og kan bidra til å forebygge psykisk uhelse. Utformingen kan ha like stor betydning som funksjonene. Estetisk utforming av bygninger og uterom vil være viktige bidrag til trivsel.

Analysene anbefaler alternativ vest – Elgeseter. Samtidig står det at for å lykkes må Gløshaugens vestskråning omdannes. På denne måten skal det være mulig å skape de nødvendige forbindelseslinjene mellom Øya og Elgeseter. Det er også lagt inn en forutsetning om at Elgeseter gate omdannes til bygate. I teksten er det erkjent at Elgeseter gate kan være en barriere gjennom alternativ vest. Likevel er hovedfokuset i analysene rettet mot mulighetene for adkomst, kollektivtrafikk og ferdselsårer for myke trafikanter, ikke ulempene av trafikken.

Trafikken i Elgeseter gate er i dag en viktig kilde til støy og redusert luftkvalitet. Selv med god arealplanlegging og avbøtende tiltak vil det gjenstå utfordringer på disse områdene. En tungt trafikkert gate gjennom campus vil også påvirke opplevelsen for de som befinner seg der. Hvis aktiviteten skal økes på vestsiden vil flere krysse gaten samt bruke områdene nært gateløpet. Det er derfor helt avgjørende at trafikksituasjonen i Elgeseter gate bedres. Alternativ vest kan være et godt valg, men forutsetter avklaringer av framtidig trafikkbilde. Inntil tydeligere skisser til løsning for Elgeseter gate foreligger, framstår denne utfordringen ved alternativ vest som uløst.

Med hilsen

Harald Høydal (e.f.)
underdirektør

Svein Fjørtoft Hole
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kontaktpersoner: Landbruk: Magnhild Melandsø, tlf. 73 19 92 66
Miljøvern: Harald Høydal, tlf. 73 19 92 14
Barn og unge: Jostein Magne Krutvik, tlf. 73 19 91 48
Sosial og helse: Frode Engtrø, tlf. 73 19 93 18
Samfunnssikkerhet: Kaja Korsnes Kristensen, tlf. 73 19 91 69

Kopi:

Trondheim kommune, Byplankontoret	Postboks 2300, Sluppen	7004	TRONDHEIM
Sør-Trøndelag fylkeskommune	PB 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM